

Forslag til gjennomføring av ledersamtalen

Dette dokumentet inneholder refleksjonspunkter, ressurser og tips for deg som skal holde ledersamtalen. Forslaget til gjennomføring er basert på kursplanen for ledersamtale (kolonne 1 og 2 i tabellen nedenfor). Nedenfor finner du kursplanen for introkurset som skal være gjennomført av deltakerne før de kommer til ledersamtalen, samt et opplegg for egenlæring som kan hjelpe de nye ledere å sette seg inn i viktige prinsipper for speiding og speiderledelse.

Forutsetninger

Krav til den som holder ledersamtale

Det er viktig at den som holder ledersamtalen er trygg på temaene i kursplanen, kjenner innholdet i heftet «Velkommen som leder» og selv har en del erfaring som speiderleder.

Siden ledersamtalen er en del av grunntreningen, bør den fortrinnsvis gjennomføres av eller i samarbeid med en ledertrener. Der hvor dette ikke er mulig å få til, er det naturlig at det er kretsleder eller kretsstyret som har ansvar for å gjennomføre ledersamtalen. Kretsen kan eventuelt godkjenne at gruppelederen får ansvar for ledersamtalen med lederne fra sin gruppe. I slike tilfeller må samtalen også følge kursplanen.

Krav til deltakere på ledersamtale

Deltakerne må være registrert som medlemmer på min.speiding.no og tilhøre en av kretsens speidergrupper. Videre må deltakerne ha gjennomført introkurset før de deltar i ledersamtalen. Hvis dette viser seg å ikke være tilfellet, må kretsen følge opp at introkurset gjennomføres i etterkant av ledersamtalen. Både introkurset og ledersamtalen må være gjennomført før lederen kan signere lederavtalen og få godkjent fullføringen av Lederstart.

Forberedelser for deltakere

Introkurset er ment å gi en introduksjon til speiding. Det er basert på heftet «Velkommen som leder», som finnes både elektronisk eller papirformat. De nye lederne skal ha lest gjennom heftet og fått et bevisst forhold til det som står i dem. Introkurset er et opplegg for egenlæring, som består av bevisstgjørende spørsmål og oppgaver i tilknytning til heftet.

Egenlæring betyr at lederen alene har ansvar for å forberede seg, gjennomføre kursopplegget og reflektere over det han/hun har lest og gjort. Det er derfor viktig å følge opp noen av emnene fra introkurset i ledersamtalen, hvor kretsen blant annet kan sjekke hvor engasjert og reflektert over temaene lederen er, og hvor lederen kan få avklart eventuelle spørsmål eller bekymringer han/hun har, snakke om sine forventninger osv.

Rammer for samtalen

Ledersamtalen gjennomføres mellom kretsen og den nye lederen etter at lederen er ferdig med introkurset. Kretsen inviterer nye speiderledere til ledersamtalen basert på lederoversiktene fra gruppene og/eller medlemssystemet. Det anbefales at man gjennomfører samtalen med flere ledere

- Kursplan – Lederstart
- **Forslag til gjennomføring av ledersamtalen**
- Mal for lederavtale
- Ansvarsfordeling i forbindelse med nye ledere
- Startpakke for nye ledere (Heftene «Velkommen som leder» og «Speidermetoden» i PDF-format. Dokumentet «Introkurset – opplegg til egenlæring» i PDF-format. Følgebrev til nye ledere)

samtidig slik at de kan også dra nytte av hverandres tanker og erfaringer (og for å redusere ressurs- og tidsbruken).

Ledersamtalen bør gjennomføres som leirbålsprat enten ved bålet, på en speiderhytte/i en lavvo eller med en annen friluftslivsramme. Det legges vekt på at ledersamtalen skal være en fin opplevelse, og at ledersamtalen skal formidle forståelse framfor kunnskap. Prøv å sette deg inn i den nye lederens situasjon, og tenk over hva den nye lederen har bruk for av kunnskaper etter denne samtalen og hvilke muligheter for kurs som kan være aktuelle. Husk at *nye ledere* kan bety både nye og erfarne speidere. Det er en fordel hvis deltakerne får heftet «Velkommen som leder» utdelt under samtalen, slik at de kan fylle ut sidene om egen gruppe og krets og eventuelt bruke dem som referanser/oppslagsverk. Husk også at deltakere uten speidererfaring ikke nødvendigvis vil være komfortable med enkelte seremonier, tradisjoner, leker e.l.

Samtaleholder bestemmer hvordan målene for ledersamtalen skal oppnås, men det oppfordres til å gjøre den så praktisk som mulig. Husk derfor å bruke varierte metoder for å få fram synspunkter og budskapet under ledersamtalen. Nedenfor finner du et forslag til gjennomføring av ledersamtalen basert på kursplanen, du velger selv om du vil følge den eller bruke den som inspirasjon.

Etter ledersamtalen skal den nye lederen skrive under på en lederavtale som beskriver den gjensidige forpliktelsen mellom Norges speiderforbund og den nye lederen. Hvis det er ønskelig, kan den nye lederen formelt opptas som leder (uavhengig om vedkommende er opptatt som speider fra før). Lederopptakelsen skal være en høytidelig begivenhet med seremonielt preg. Opptakelsesseremonien kan også gjennomføres i lederens egen gruppe for å markere tilknytningen og forpliktelsen lederen har til den. Hvor opptakelsen gjennomføres, bør avtales på forhånd mellom kretsen og gruppa.

Vi ber om at kretsen selv registrerer fullføringen av Lederstart i medlemssystemet. Her finner du en veiledning på hvordan du gjør dette:

Forberedelser:

- Gjør deg kjent med temaene, kursplan og annet kursmaterieil.
- Lag program til ledersamtalen og klargjør utstyr.
- Tenk gjennom logistikk rundt ledersamtalen (sted, transport, mat, overnatting, osv.).
- Send invitasjoner.

Utstyr:

- Dette kursopplegget.
- Heftet «Velkommen som leder» som bestilles fra Speider-sport eller lastes ned fra nettsidene til Norges speiderforbund.
- Materieil til lekene og aktivitetene beskrives direkte i tabellen nedenfor.

Forslag til gjennomføring av ledersamtalen

Det er opp til deg hvordan du gjennomfører ledersamtalen. Noen vil gjennomføre samtalen med flere ledere samtidig, mens andre synes de oppnår målene best i samtale med hver enkelt leder.

- Kursplan – Lederstart
- **Forslag til gjennomføring av ledersamtalen**
- Mal for lederavtale
- Ansvarsfordeling i forbindelse med nye ledere
- Startpakke for nye ledere (Heftene «Velkommen som leder» og «Speidermetoden» i PDF-format. Dokumentet «Introkurset – opplegg til egenlæring» i PDF-format. Følg brev til nye ledere)

Dette forslaget er tilpasset en samtale mellom den som holder samtalen og flere nye ledere. Jo flere ledere som deltar i samtalen, jo mer tid bør du beregne. Det er viktig at alle opplever at de blir sett og får dele sine tanker og meninger. Én måte å gjøre dette mer effektivt på, kan være å dele lederne inn i grupper på 2-5 som får diskutere spørsmålene og siden presentere dem i plenum. Du kommer med tilbakemeldinger, innspill og svar, samtidig som du passer på å fortelle hvordan du ser på saken.

	Mål Innhold	Gjennomføring*
	Åpning	<p>Gjennomfør en presentasjonsrunde, for eksempel ved hjelp av bilder:</p> <p>Legg fram 20-30 forskjellige tilfeldige bilder fra blader, aviser e.l. (avsendernøytrale bilder med god variasjon i innhold, som postkort, clip-art-bilder, kalender- og naturfoto osv.). Alle velger et bilde de kan relatere seg til. Når dette er gjort skal én og én kursdeltaker forklare hva dette bildet forteller om ham/henne i dag (her velger man selv hvor personlig man ønsker å gjøre presentasjonen – for eksempel «jeg er full av energi, akkurat som denne elefantungen» eller «dette bildet er en god illustrasjon på hvor mye det var å gjøre på jobben denne uka»). Etter dette må deltakeren fortelle om sine forventninger til ledersamtalen, navn og hvor han/hun kommer fra (sted/speidergruppe).</p> <p>Når alle har fått presentert seg er det kursleder sin tur til å presentere seg selv og si noe kort om målene og programmet for samtalen.</p> <p>Før dere går videre, bryt isen gjennom en lek som kan hjelpe deltakerne til å bli mer fortrolige med hverandre (som navnelek eller en mer fysisk én).</p>
Få forståelse for hva speiding er	<p>Hva er speiding:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Verdigrunnlaget og formålet ▪ Organisering ▪ Det internasjonale aspektet 	<p>Se temaer Grunnlaget og Organisasjon i forslaget til gjennomføring av introkurset (egen tabell). Gjennomfør en diskusjon med utgangspunkt i refleksjons-spørsmålene i forslaget og/eller punktene nedenfor.</p> <p>Innled med en øvelse hvor deltakerne skal presentere speidingen. Send rundt en kurv/eske fylt med et tilfeldig utvalg av forskjellige små gjenstander som du har klargjort på forhånd, for eksempel skje, speidermerke, nål og tråd, et kompass, en notatbok osv. Sørg for at det er litt flere gjenstander enn deltakere. Deltakerne skal velge seg en gjenstand de forbinder med speiding og så presentere denne gjenstanden for de andre og forklare hvordan den representerer et bestemt kjennetegn eller en viktig verdi de forbinder med speideren.</p> <p>Følg opp med diskusjon:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Kursplan – Lederstart ▪ Forslag til gjennomføring av ledersamtalen ▪ Mal for lederavtale ▪ Ansvarsfordeling i forbindelse med nye ledere ▪ Startpakke for nye ledere (Heftene «Velkommen som leder» og «Speidermetoden» i PDF-format. Dokumentet «Introkurset – opplegg til egenlæring» i PDF-format. Følgebrev til nye ledere)

		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Er det noe som deltakerne har lyst til å si eller spørre om i forbindelse med disse emnene? ▪ Kan deltakerne stille seg bak speidingens formål og verdigrunnlag? ▪ Forstår deltakerne organiseringen av Norges speiderforbund? Synliggjør hvordan de demokratiske prinsippene påvirker organisasjonsstrukturen. ▪ Det er over 30 millioner speidere i verden, spredt over 216 land, hva er deltakernes tanker rundt dette? Diskuter elementer som forener alle speidere i verden: kløver og lilje, speidermetoden, speiderloven, speiderløftet osv.
<p><i>Få forståelse for speiderlederens forpliktelser og muligheter i Norges speiderforbund</i></p>	<p>Speiderlederens forpliktelser og muligheter:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Forpliktelse i egen gruppe ▪ Ledertrening ▪ Kompetansekrav ▪ Rutiner ved betroelser og mistanker ▪ Behandling av personopplysninger ▪ Andre muligheter 	<p>Innled en diskusjon med utgangspunkt i refleksjonsspørsmålene til introkurset og/eller punktene nedenfor:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Hvilke forpliktelser har deltakerne i egen gruppe? Du som samtaleleder bør her komme med innspill og tilbakemeldinger rundt dette. ▪ Hva tenker deltakerne om dette med å ta kurs? Virker ledertreningen interessant? Fortell og besvar eventuelle spørsmål. Har deltakerne begynt å tenke på å ta Trinn 1? Det kan være fint at du tilbyr å følge opp deltakerne slik at de blir med på sitt neste kurs i grunntreningen. ▪ Diskuter sammen med deltakerne hvilke kompetansekrav som gjelder ved ulike speideraktiviteter (et speidermøte i skogen, overnattingstur, kanotur etc), og hvor deltakerne kan skaffe seg den nødvendige kompetansen. ▪ Forklar deltakerne hvilke rutiner som er gjeldende ved betroelser og mistanker. ▪ Forklar deltakerne gjeldende regler for behandling av personopplysninger. ▪ Har deltakerne noen andre forventninger til rollen som speiderleder? Prøv å komme med relevante tilbakemeldinger, som å gi dem tips til hvordan de forfølger dette videre.
<p><i>Få forståelse for hva det vil si å være en god leder</i></p>	<p>Å være der for barn og unge:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Veiledning og speidermetoden ▪ Trygge voksne og trygge rammer ▪ Personlig tilpasning ▪ Tillit og ansvar 	<p>Under denne delen av samtalen er det fint å komme med så mange konkrete eksempler som mulig. Bruk gjerne deltakernes egne erfaringer. Begynn gjerne med en lys/fakkelløype med sitater, tekster, bilder eller caser som illustrerer de 8 delene av speidermetoden, veiledning eller noen av de andre momentene.</p>

- Kursplan – Lederstart
- **Forslag til gjennomføring av ledersamtalen**
- Mal for lederavtale
- Ansvarsfordeling i forbindelse med nye ledere
- Startpakke for nye ledere (Heftene «Velkommen som leder» og «Speidermetoden» i PDF-format. Dokumentet «Introkurset – opplegg til egenlæring» i PDF-format. Følgebrev til nye ledere)

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Om å være et forbilde 	<p>Få deretter deltakerne til å tegne den perfekte speiderleder eller seg selv som speiderleder.</p> <p>Følg opp aktivitetene med diskusjon:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Hvordan forstår deltakerne speidermetoden og hva synes de om den? Deltakerne kan i grupper eller i plenum komme fram til noen eksempler på praktisk bruk av speidermetoden i det daglige speiderarbeidet. ▪ Forklar gjennom eksempler hva vi mener med veiledning. Bruk gjerne eksempler fra speiderprogrammet for å forklare prinsipper om personlig tilpasning, tillit og ansvar. ▪ Hva synes deltakerne om balansen mellom å gi speiderne tillit og ansvar og samfunnskravet til at aktivitetene gjennomføres på en sikker og trygg måte? Hva er forsvarlig i speidersammenheng? ▪ Snakk om speiderens rolle som motkultur og motvekt til fokuset på skjerming, sikring og regulering av barns aktiviteter og utvikling. ▪ Hvordan forstår deltakerne det å være et forbilde? Hva vil det si å være en trygg voksen? Hvordan kan vi gi speiderne trygge rammer? Kom med eksempler. Ta gjerne utgangspunkt i huskelisten for trygt lederskap og smarte grep for inkludering (se vedlegg til emnekurset Trygge og inkluderende møter- finnes også på huskekort til grunntreningen).
<p><i>Å bekrefte den gjensidige forpliktelsen mellom den nye lederen og Norges speiderforbund</i></p>	<p>Signering av lederavtalen</p>	<p>Se lederavtalen i eget dokument.</p>
<p><i>Å bli formelt tatt opp som leder i Norges speiderforbund (valgfritt)</i></p>	<p>Lederopptakelse (valgfritt)</p>	<p>Gjennomfør en opptakelsesseremoni med avleggelse av speiderløftet. Bruk gjerne gruppebanneret, lys eller fakler for å skape en høytidelig stemning.</p>
<p><i>Avslutning</i></p>		<p>Oppsummer: Hvilke ting ved å være speiderleder er det deltakerne gleder seg til? Hva synes de kan være utfordrende?</p> <p>Be deltakerne om å evaluere ledersamtalen ved å ta en kort runde med tre positive og én utfordring.</p>

- Kursplan – Lederstart
- **Forslag til gjennomføring av ledersamtalen**
- Mal for lederavtale
- Ansvarsfordeling i forbindelse med nye ledere
- Startpakke for nye ledere (Heftene «Velkommen som leder» og «Speidermetoden» i PDF-format. Dokumentet «Introkurset – opplegg til egenlæring» i PDF-format. Følgebrev til nye ledere)

Avslutt med en sang (ha tekst til alle klar), som for eksempel: «[I den mørke kveld](#)», «Dagen dør» eller «Make new friends».

*Husk at kursplan til introkurset inneholder flere momenter enn det som tas opp i kursplanen for ledersamtale, se hele kursplanen i eget dokument eller nedenfor.

- Kursplan – Lederstart
- **Forslag til gjennomføring av ledersamtalen**
- Mal for lederavtale
- Ansvarsfordeling i forbindelse med nye ledere
- Startpakke for nye ledere (Heftene «Velkommen som leder» og «Speidermetoden» i PDF-format. Dokumentet «Introkurset – opplegg til egenlæring» i PDF-format. Følg brev til nye ledere)

Kursplan for introkurset

<i>Mål</i>	<i>Innhold</i>	<i>Merknader</i>
<i>Få forståelse for formålet med speidingen og speidingens verdigrunnlag</i>	Viktige kjennetegn og grunnverdier i speideren: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Formålsparagrafen ▪ Speiderloven og speiderløftet ▪ Speiderhilsen og valgspråk 	
<i>Få innblikk i organisasjonsstrukturen i NSF</i>	Organisasjonsstruktur – de ulike leddene i organisasjonen og forbindelsene mellom dem: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Gruppe ▪ Krets ▪ Korps ▪ Nasjonalt ▪ Internasjonalt 	
<i>Få innblikk i speidermetoden</i>	Speidermetoden <ul style="list-style-type: none"> ▪ Speidermetodens opprinnelse ▪ De 8 delene ▪ Betydning for arbeidet 	
<i>Få innblikk i speiderprogrammet</i>	Speiderprogrammet: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Tanken bak ▪ Oppbygging ▪ Speiderbasen og andre hjelpemidler (loggbøkene og lederveiledninger) 	
<i>Få kjennskap til speidingens opprinnelse</i>	Speiderhistorie og viktige datoer <ul style="list-style-type: none"> ▪ Robert Baden-Powell ▪ Speidingens opprinnelse ▪ Oppstart og utvikling i Norge 	
<i>Få kjennskap til hvilke muligheter du har som leder i NSF</i>	Ledertrening og utviklingsmuligheter: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Gjennomgang av grunntreningens oppbygging ▪ Informasjon om emnekurs, Trekløver-Gilwell og ledertrenerkurset 	
<i>Få oversikt over viktige speiderbegreper og spesielle merkedager</i>	Speiderbegreper <ul style="list-style-type: none"> ▪ Ulike betegnelser på organisasjonsledd ▪ Begrep rundt turer ▪ Hverdagslige speiderbegreper ▪ Merkedager og bakgrunn for disse (Tenkedagen og St. Georgsdagen) 	
<i>Bli kjent med hva som forventes av deg som speiderleder</i>	Trygge speideraktiviteter <ul style="list-style-type: none"> • Lederens rolle som den trygge voksne og forbilde • Krav om politiattest • Viktige regler, lover og retningslinjer • Behandling av personopplysninger • Rutiner ved betroelser og mistanker • Krav rundt sikkerhet på møter og turer 	

- Kursplan – Lederstart
- **Forslag til gjennomføring av ledersamtalen**
- Mal for lederavtale
- Ansvarsfordeling i forbindelse med nye ledere
- Startpakke for nye ledere (Heftene «Velkommen som leder» og «Speidermetoden» i PDF-format. Dokumentet «Introkurset – opplegg til egenlæring» i PDF-format. Følgerev til nye ledere)